TEMĂ-CHEIE[1]
Art. 2
Violența domestică

(Ultima actualizare: 28.02.2026)

Introducere

Problema violenței domestice — care poate lua diverse forme, variind de la agresiune fizică la abuz verbal, emoțional, economic sau sexual — transcende circumstanțele unei anumite cauze. Aceasta este o problemă generală care afectează, în măsură variabilă, toate statele membre și care nu întotdeauna apare în sfera publică deoarece adesea are loc în cadrul relațiilor personale sau în cercuri închise și care afectează diverși membri de familie, deși femeile constituie majoritatea copleșitoare a victimelor [*Kurt împotriva Austriei* (MC), 2021, pct. 161]. În această privință, copiii care sunt victime ale violenței domestice sunt deosebit de vulnerabili și au dreptul la protecție din partea statului (*ibid.*, pct. 163).

Prezentarea succintă a obligațiilor statului

Art. 2 sub aspect material:

- Obligația de a garanta dreptul la viață prin instituirea de dispoziții de drept penal eficace care să descurajeze săvârșirea de infracțiuni împotriva persoanei și care să fie susținute de un mecanism de aplicare a legii pentru a preveni, reprima și sancționa încălcarea acestor dispoziții (*Opuz împotriva Turciei*, 2009, pct. 128).
- Obligația de a lua măsuri operaționale preventive pentru a proteja persoana a cărei viață este în pericol din cauza actelor infracționale ale unei alte persoane (*ibid.*, pct. 128).

  Criteriu: Pentru a se naște această obligație operațională preventivă, trebuie să se stabilească dacă autoritățile știau sau ar fi trebuit să știe îndată de existența unui risc real și imediat pentru viața unei anumite persoane din cauza actelor infracționale ale unui terț și că nu au luat măsurile de competența lor care ar fi fost în mod rezonabil de așteptat pentru a evita acel risc [*Kurt împotriva Austriei* (MC), 2021, pct. 158].

  Prima parte a acestui criteriu impune ca autoritățile să răspundă imediat la alegațiile de violență domestică. Autoritățile trebuie să stabilească dacă există un risc imediat și real pentru viața uneia sau mai multor victime identificate ale violenței domestice prin efectuarea unei evaluări exhaustive, proactive și autonome a riscului. Caracterul real și imediat al riscului trebuie evaluat ținând seama în mod corespunzător de contextul specific al cauzelor privind violența domestică.

  Dacă din evaluarea riscului rezultă că există un risc imediat și real pentru viață, se aplică a doua parte a criteriului, care impune ca autoritățile să ia măsurile operaționale preventive care să fie adecvate și proporționale cu nivelul de risc evaluat (*ibid.*, pct. 190).

[1] Întocmită de Grefă. Nu obligă Curtea.

Prezenta traducere este publicată cu acordul Consiliului Europei și al Curții Europene a Drepturilor Omului și reprezintă responsabilitatea exclusivă a Institutului European din România.

Art. 2 sub aspect procedural:

- Obligația de a ancheta atunci când persoane fizice au fost ucise ca urmare a utilizării forței de către persoane fizice (*Branko Tomašić și alții împotriva Croației*, 2009, pct. 62, și *Tkhelidze împotriva Georgiei*, 2021, pct. 50).

Exemple notabile

- *Kurt împotriva Austriei* (MC), 2021 – Curtea a clarificat domeniul de aplicare și a dezvoltat conținutul obligației statului de a lua măsuri operaționale preventive pentru a proteja o persoană a cărei viață este în pericol din cauza actelor infracționale unei alte persoane în contextul violenței domestice;
- *Opuz împotriva Turciei*, 2009 – Curtea a concluzionat pentru prima dată că a avut loc o încălcare a art. 14 într-o cauză privind violența domestică;
- *Talpis împotriva Italiei*, 2017 – Curtea a adaptat criteriul „risc imediat și real" pentru contextul violenței domestice (pct. 122);
- *A și B împotriva Georgiei*, 2022 – Curtea a subliniat că atunci când făptuitorul violenței domestice era un ofițer de poliție în funcție și care abuzase de statutul său oficial, obligația statului de a ancheta și, după caz, de a pedepsi era mai strictă (pct. 48); a se vedea, de asemenea, *Gaidukevich împotriva Georgiei*, 2023, pct. 61, pentru o recapitulare a principiilor generale privind natura obligației de a ancheta atunci când o persoană este ucisă de un actor nestatal ca urmare a presupusei neglijențe a agenților statului;
- *Y și alții împotriva Bulgariei*, 2022 – Curtea a clarificat abordarea metodologică care trebuie urmată după hotărârea Kurt pentru evaluarea obligației operaționale preventive și a consolidat principiile privind discriminarea pe criterii de gen [pct. 90-111 și 123-136; în același sens, a se vedea și *Landi împotriva Italiei*, 2022, (pct. 79-94 și 102-109) unde Curtea a luat notă de impactul reformei legislative implementate ca urmare a constatărilor sale anterioare în *Talpis împotriva Italiei*, 2017 (pct. 103)].
- *N.D. împotriva Elveției*, 2025 – acte în litigiu clasificate ca violență împotriva femeilor (pct. 66); lipsa unei evaluări adecvate a riscului pentru viața reclamantei și a unor măsuri operaționale care ar fi avut o șansă reală de a schimba cursul evenimentelor sau de a diminua prejudiciul suferit (pct. 65-66 și 69-72); lipsa unei coordonări suficiente între diferitele servicii și existența unor lacune în legislația națională aplicabilă (pct. 73-76).

Violența domestică din perspectiva altor articole din Convenție

Există o interacțiune firească, în special între art. 2, 3 și 8 din Convenție în contextul violenței domestice, deoarece acestea vizează să protejeze împotriva atingerilor aduse integrității fizice și psihice. Violența domestică împotriva femeilor, ca formă a violenței bazate pe gen, poate să implice și capete de cerere formulate în temeiul art. 14 din Convenție.

A se vedea, de exemplu:

- *Volodina împotriva Rusiei*, 2019 (privind art. 3 și 14) – a prevăzut o examinare cuprinzătoare a principiilor jurisprudențiale care decurg din art. 3 și 14 în contextul violenței domestice. În ceea ce privește sarcina probei în temeiul art. 14, Curtea consideră că, atunci când s-a stabilit existența unui dezechilibru structural major, reclamantul nu e necesar să dovedească că a fost, de asemenea, victimă a prejudecății (a se vedea pct. 111-114 și, ulterior, *A.E. împotriva Bulgariei*, 2023, pct. 116-122). A se vedea și *Tunikova și alții împotriva Rusiei*, 2021, unde se indică măsuri generale pentru a aborda violența domestică ca problemă structurală (pct. 148-158).

- *Galović împotriva Croației*, 2021 (privind art. 4 din Protocolul nr. 7) – a aplicat principiile stabilite în *A și B împotriva Norvegiei* (MC), 2016, pct. 130-132, privind efectuarea procedurii în paralel în contextul specific al violenței domestice. Curtea a constatat că procedura pentru infracțiuni minore și procedura penală în cauză formau un sistem coerent și proporțional, ceea ce a permis pedepsirea într-o manieră disuasivă, proporțională și efectivă atât a actelor individuale, cât și comportamentul continuu de violență domestică (a se vedea pct. 116 și 123).
- *J.I. împotriva Croației*, 2022 (privind art. 3) – sub aspect procedural, Curtea s-a referit la necesitatea din partea autorităților de a proteja victimele deosebit de vulnerabile ale violului incestuos și ale violenței domestice de intimidare și victimizare repetată (pct. 97).
- *Vieru împotriva Republicii Moldova*, 2024 (privind art. 3 și 14) – cadru juridic care nu abordează violența fizică de mică intensitate, dar de lungă durată și nici violența psihologică neînregistrată, care a continuat după separarea făptuitorului de victimă, în pofida ordinelor de protecție repetate (pct. 105-106); neluarea în considerare de către autorități a violențelor domestice recurente și a dinamicii sale (pct. 115); pasivitate instituțională/lipsa de conștientizare a fenomenului de violență domestică și a violenței bazate pe gen (pct. 131-134).
- *Hasmik Haciatrian împotriva Armeniei*, 2024 (privind art. 3) – obligație pozitivă în temeiul art. 3 de a oferi victimei violenței domestice posibilitatea de a solicita despăgubiri din partea făptuitorului pentru prejudiciul moral (pct. 211-215).
- *M.A. împotriva Islandei*, 2025 (privind art. 8 și 14) – nu a fost necesar să se stabilească dacă pretinsele acte de violență au fost suficient de grave pentru a atinge pragul minim de gravitate necesar pentru a intra în domeniul de aplicare al art. 3, autorităților revenindu-le, în orice caz, aceeași obligație pozitivă de a proteja victimele violenței în temeiul art. 8 (pct. 62); în măsura în care procedura penală putea fi declanșată din oficiu, abordarea legislativă adoptată de Islanda a fost considerată compatibilă cu standardele internaționale relevante (pct. 63-67); împlinirea termenelor de prescripție cauzate de întârzieri nejustificate și confuzie administrativă (încălcarea art. 8 sub aspect procedural, pct. 68-76); nu a fost suficient stabilită, *prima facie*, existența unui caz de dezechilibru structural sau un efect disproporționat, de natură să determine transferarea sarcinii probei către stat în temeiul art. 14 coroborat cu art. 3 și 8 (pct. 89-103);
- *B.A. împotriva Islandei*, 2025 (privind art. 3, 8 și 14) – Curtea a considerat că fusese atins pragul pentru aplicarea art. 3, dar a examinat capetele de cerere formulate de reclamantă simultan din perspectiva ambelor dispoziții (pct. 58); în măsura în care procedura penală putea fi declanșată din oficiu, abordarea legislativă adoptată de Islanda a fost considerată compatibilă cu standardele internaționale relevante în sensul art. 8 (pct. 59-61) și al art. 3 (pct. 62-65); a constatat că, în pofida duratei sale, ancheta, privită în ansamblu, a îndeplinit cerințele minime de efectivitate impuse de Convenție (pct. 67-74); nu a fost suficient stabilită, *prima facie*, existența unui caz de dezechilibru structural sau un efect disproporționat, de natură să determine transferarea sarcinii probei către stat în temeiul art. 14 coroborat cu art. 3 și 8 (respectiv pct. 87-101).

A se vedea, de asemenea:

- *N. împotriva Suediei*, 2010: risc de a fi supus(ă) violenței domestice în caz de expulzare (art. 3);
- *Hajduová împotriva Slovaciei*, 2010: risc de violență domestică (art. 8);
- *M. și M. împotriva Croației*, 2015: violență domestică privind un minor (art. 3 și 8);
- *Volodina împotriva Rusiei (nr. 2)*, 2021: violență cibernetică în contextul violenței domestice (art. 8);

- *Giuliano Germano împotriva Italiei*, 2023: avertisment al poliției către reclamant în cadrul unei proceduri de prevenire a hărțuirii în contextul acuzațiilor de violență domestică (art. 8, pct. 125-131);
- *Luca împotriva Republicii Moldova*, 2023: neconsiderarea contextului de violență domestică în stabilirea dreptului de vizitare a copilului și nesprijinirea reclamantei în menținerea legăturilor personale cu copii săi (art. 8, pct. 90-95; a se vedea, de asemenea *Bîzdîga împotriva Republicii Moldova*, 2023, pct. 62).

Recapitularea principiilor generale

- Pentru o recapitulare a principiilor generale care decurg din art. 2, a se vedea *Kurt împotriva Austriei* (MC), 2021, pct. 157-190; *Y și alții împotriva Bulgariei*, 2022, pct. 89 (versiune rezumată privind obligația de a lua măsuri operaționale preventive);
- Pentru o recapitulare a principiilor generale care decurg din art. 3, a se vedea *Tunikova și alții împotriva Rusiei*, 2021, pct. 75, 78, 86, 95, 103-105, 114 și *De Giorgi împotriva Italiei*, 2022, pct. 69-70 (versiune rezumată privind obligația de a lua măsuri operaționale preventive);
- Pentru o recapitulare a principiilor generale care decurg din art. 2 și 3, a se vedea *Talpis împotriva Italiei*, 2017, pct. 95-106;
- Pentru o recapitulare a principiilor generale care decurg din art. 8, a se vedea *A. împotriva Croației*, 2010, pct. 58-60 și *Malagić împotriva Croației*, 2022, pct. 56-60;
- Pentru o recapitulare a principiilor generale care decurg din art. 14, a se vedea *Volodina împotriva Rusiei*, 2019, pct. 109-114; *Y și alții împotriva Bulgariei*, 2022, pct. 122.

Trimiteri suplimentare

Alte teme-cheie:

- Discriminare prin violență (art. 14)

Alte trimiteri:

- Convenția de la Istanbul (sile web al CoE către Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice).

PRINCIPALELE TRIMITERI JURISPRUDENȚIALE

Hotărâri de principiu:

- *Opuz împotriva Turciei*, nr. 33401/02, CEDO 2009 (încălcarea art. 2, 3 și 14 coroborate cu art. 2 și 3);
- *Kurt împotriva Austriei* (MC), nr. 62903/15, 15 iunie 2021 (art. 14 inadmisibilă – în afara termenului de șase luni; neîncălcarea art. 2).

Alte cauze care intră sub incidența art. 2:

- *Kontrová împotriva Slovaciei*, nr. 7510/04, 31 mai 2007 (încălcarea art. 2 și 13 coroborate cu art. 2);
- *Branko Tomašić și alții împotriva Croației*, nr. 46598/06, 15 ianuarie 2009 [încălcarea art. 2 (sub aspect material)];
- *Durmaz împotriva Turciei*, nr. 3621/07, 13 noiembrie 2014 [încălcarea art. 2 (sub aspect procedural)];
- *Civek împotriva Turciei*, nr. 55354/11, 23 februarie 2016 (încălcarea art. 2);
- *Halime Kılıç împotriva Turciei*, nr. 63034/11, 28 iunie 2016 (încălcarea art. 2 și 14 coroborate cu art. 2);
- *Talpis împotriva Italiei*, nr. 41237/14, 2 martie 2017 (încălcarea art. 2, 3 și 14 coroborate cu art. 2 și 3);
- *Penati împotriva Italiei*, nr. 44166/15, 11 mai 2021 [art. 2 (sub aspect material) inadmisibilă – incompatibilitate *ratione personae*, neîncălcarea art. 2 sub aspect procedural)];
- *Tkhelidze împotriva Georgiei*, nr. 33056/17, 8 iulie 2021 [art. 2 (sub aspect material și procedural) coroborat cu art. 14];
- *A și B împotriva Georgiei*, nr. 73975/16, 10 februarie 2022 [încălcarea art. 2 (sub aspect material și procedural) coroborat cu art. 14];
- *Y și alții împotriva Bulgariei*, nr. 9077/18, 22 martie 2022 (încălcarea art. 2; neîncălcarea art. 14 coroborat cu art. 2);
- *Landi împotriva Italiei*, nr. 10929/19, 7 aprilie 2022 (încălcarea art. 2; art. 14 coroborat cu art. 2: inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Oghlishvili împotriva Georgiei*, nr. 7621/19, 4 iulie 2024 [încălcarea art. 2 (sub aspect procedural)].

Violența domestică din perspectiva altor articole:

- *Bevacqua și S. împotriva Bulgariei*, nr. 71127/01, 12 iunie 2008 (încălcarea art. 8);
- *E.S. și alții împotriva Slovaciei*, nr. 8227/04, 15 septembrie 2009 (încălcarea art. 3 și 8);
- *A. împotriva Croației*, nr. 55164/08, 14 octombrie 2010 (încălcarea art. 8);
- *Hajduová împotriva Slovaciei*, nr. 2660/03, 30 noiembrie 2010 (încălcarea art. 8);
- *Kalucza împotriva Ungariei*, nr. 57693/10, 24 aprilie 2012 (încălcarea art. 8);
- *Valiulienė împotriva Lituaniei*, nr. 33234/07, 26 martie 2013 (încălcarea art. 3);
- *Eremia împotriva Republicii Moldova*, nr. 3564/11, 28 mai 2013 (încălcarea art. 3 și 14 coroborate cu art. 3 în privința primei reclamante și a art. 8 în privința celei de-a doua și a treia reclamante);
- *B. împotriva Republicii Moldova*, nr. 61382/09, 16 iulie 2013 (încălcarea art. 3 și 8);

- *Mudric împotriva Republicii Moldova*, nr. 74839/10, 16 iulie 2013 (încălcarea art. 3 și 14 coroborate cu art. 3);
- *T.M. și C.M. împotriva Republicii Moldova*, nr. 26608/11, 28 ianuarie 2014 (încălcarea art. 3; încălcarea art. 14 coroborat cu art. 3 în privința primei reclamante);
- *M. și M. împotriva Croației*, nr. 10161/13, CEDO 2015 (extrase) [încălcarea art. 3 (sub aspect procedural) și neîncălcarea art. 3 (obligații pozitive) în privința primei reclamante; neîncălcarea art. 8 în privința celei de-a doua reclamante; încălcarea art. 8 în privința primei reclamante; încălcarea art. 8 în privința celei de-a doua reclamante (durata procedurii de încredințare)];
- *M.G. împotriva Turciei*, nr. 646/10, 22 martie 2016 (încălcarea art. 3 și 14 coroborate cu art. 3);
- *Bălşan împotriva României*, nr. 49645/09, 23 mai 2017 (încălcarea art. 3 și 14 coroborate cu art. 3);
- *Ž.B. împotriva Croației*, nr. 47666/13, 11 iulie 2017 (încălcarea art. 8);
- *D.M.D. împotriva României*, nr. 23022/13, 3 octombrie 2017 [încălcarea art. 3 (sub aspect procedural); încălcarea art. 6 § 1];
- *Volodina împotriva Rusiei*, nr. 41261/17, 9 iulie 2019 (încălcarea art. 3 și 14 coroborate cu art. 3);
- *Buturugă împotriva României*, nr. 56867/15, 11 februarie 2020 [încălcarea art. 3 (obligații pozitive) și 8 (obligații pozitive)];
- *Volodina împotriva Rusiei (nr. 2)*, nr. 40419/19, 14 septembrie 2021 (încălcarea art. 8);
- *Galović împotriva Croației*, nr. 45512/11, 31 august 2021 (neîncălcarea art. 4 din Protocolul nr. 7);
- *Tunikova și alții împotriva Rusiei*, nr. 55974/16 și alte 3 cereri, 14 decembrie 2021 [încălcarea art. 3 (sub aspect material și procedural)]; încălcarea art. 14 coroborat cu art. 3);
- *De Giorgi împotriva Italiei*, nr. 23735/19, 16 iunie 2022 (încălcarea art. 3);
- *M.S. împotriva Italiei*, nr. 32715/19, 7 iulie 2022 [încălcarea art. 3 (sub aspect material) în perioada dintre 19 ianuarie 2007 și 21 octombrie 2008; neîncălcarea art. 3 (sub aspect material) în perioada rămasă; încălcarea art. 3 (sub aspect procedural);
- *J.I. împotriva Croației*, nr. 35898/16, 8 septembrie 2022 [încălcarea art. 3 (sub aspect procedural); nu este necesară examinarea capătului de cerere rămas în temeiul art. 3; nicio problemă distinctă în temeiul art. 14 coroborat cu art. 3 sau 8);
- *I.M. și alții împotriva Italiei*, nr. 25426/20, 10 noiembrie 2022 (încălcarea art. 8);
- *Malagić împotriva Croației*, nr. 29417/17, 17 noiembrie 2022 (neîncălcarea art. 8; nu este necesară examinarea problemelor distincte în temeiul art. 6 și 13);
- *Ghişoiu împotriva României* (dec.), nr. 40228/20, 29 noiembrie 2022 (art. 3 și 8 inadmisibilă - în mod vădit nefondată);
- *A.E. împotriva Bulgariei*, nr. 53891/20, 23 mai 2023 (încălcarea art. 3 și 14 coroborate cu art. 3);
- *Gaidukevich împotriva Georgiei*, nr. 38650/18, 15 iunie 2023 [încălcarea art. 2 (sub aspect material și procedural) coroborat cu art. 14];
- *Giuliano Germano împotriva Italiei*, nr. 10794/12, 22 iunie 2023 încălcarea art. 8);
- *Luca împotriva Republicii Moldova*, nr. 55351/17, 17 octombrie 2023 [încălcarea art. 3 (sub aspect material și procedural), 8 și 14 coroborat cu art. 3];
- *Bîzdîga împotriva Republicii Moldova*, nr. 15646/18, 17 octombrie 2023 (încălcarea art. 6 § 1 și 8);

- *Vieru împotriva Republicii Moldova*, nr. 17106/18, 19 noiembrie 2024 [încălcarea art. 2 (sub aspect procedural); încălcarea art. 3 (sub aspect procedural și material; încălcarea art. 14 coroborat cu art. 2 și 3];
- *Hasmik Haciatrian împotriva Armeniei*, nr. 11829/16, 12 decembrie 2024 [încălcarea art. 3 (sub aspect procedural și material)];
- *H.W. împotriva Franței*, nr. 13805/21, 23 ianuarie 2025 (încălcarea art. 8);
- *P.P. împotriva Italiei*, nr. 64066/19, 13 februarie 2025 [încălcarea art. 3 (aspect procedural)];
- *M.A. împotriva Islandei*, nr. 59813/19, 26 august 2025 (încălcarea art. 8, neîncălcarea art. 14 coroborat cu art. 3 și 8);
- *B.A. împotriva Islandei*, nr. 17006/20, 26 august 2025 (neîncălcarea art. 3 și 8, neîncălcarea art. 14 coroborat cu art. 3 și 8);
- *Scuderoni împotriva Italiei*, nr. 6045/24, 23 septembrie 2025 [încălcarea art. 3 și 8 (sub aspect material și procedural)];